

Α Π Ε Λ Λ Η Σ

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ.

Θεωρούμενοι οί πρώτοι "Ελληνες ζωγράφοι εἰσὶν ὁ Εὐχειρ, ὁ Φίλοκλῆς, ὁ Κλεάνθης, ὁ Σουρίας, ὁ Ἀρέγων. Μετ' ὀλίγα δ' ἔτη Κορίνθιος ὁ Κλεόφαντος ὅστις, μὴ ἀρκούμενος ὡς οἱ προγενέστεροι αὐτοῦ εἰς τὸν διὰ τοῦ ἀνθρακος χρωματισμὸν τῆς εἰκόνας, ἐφευρε ἕτερον διὰ τῆς ἀναλύσεως κεχρωματισμένων πηλίνων ἀγγείων, τοῦθ' ὅπερ ἦν σπουδαῖον πρὸς τὴν πρόοδον βῆμα· ἄλλοι δ' ἀκολούθως ζωγράφοι ἀναμίξαντες ἄλλα χρώματα ἐξετέλουν πολυχρώμους εἰκόνας, ἀλλ' ὁ σπουδαιότεραν πρὸς τὸ τέλειον ὤθησιν δούς εἰς τὴν ζωγραφικὴν, ὑπῆρξεν ὁ Κλεώνιος Κίμων, ὅστις ἔδωκεν ἔκφρασιν καὶ χάριν εἰς τὰ ἀπεικονιζόμενα· χωρὶς δὲ νὰ περιορισθῇ εἰς ὁμοίομορφον στάσιν τῶν τῆς εἰκόνας του προσώπων, παρίστα αὐτὰ διαφόρους θέσεις καὶ στάσεις ἔχοντα.

Ἄν δὲ οἱ προῤῥηθέντες θεωρῶνται ἀπλῶς ὡς οἱ ἀρχαιότατοι ζωγράφοι, βεβαίως ὁμως γνωστός ἀρχαῖος εἶναι ὁ Φύλαρχος, ὅστις ζῶν τὸ 700 Π. Χ. ἔτος, πολλὰς καὶ ὠραίας ἐποίησεν εἰκόνας, ὧν μίαν, παριστῶσαν μάχην τῶν Μαγνήτων, ἀντὶ μεγάλης ἐπώλησε τιμῆς τῷ βασιλεῖ τῆς Λυδίας Κανδαύλῳ. Γνωστότεροι ἀκολούθως ζωγράφοι εἰσὶν ὁ Φειδίας, ὅστις πρὶν ἀναδειχθῆ μέγας γλύπτῃς ἦν μέγας ζωγράφος, ἐποίησε δὲ εἰκόνα τινα ἣν οἱ μὲν θεωροῦσιν παριστῶσαν τὸν Δία, οἱ δὲ τὸν εὐεργέτην του Περικλῆ. Διάσημος ἐπίσης ζωγράφος ὑπῆρξεν ὁ τοῦ Φειδίου ἀδελφός Πάναινος, ὅστις ἔγραψε τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην τοσοῦτον ἐπιτυχῶς, ὥστε εὐκόλως διέκρινέ τις τοὺς Ἀθηναίους στραγούς Μηλτιάδην, Καλλιμάχον, Κυναίγειρον καὶ λοιποὺς, πρὸς δὲ τοὺς Πέρσας Δάτην καὶ Ἀρταφέρνην. Μετ' αὐτὸν ἔρχεται Πολύγνωστος Θάσος ὁ πᾶνυ, ὅστις πρῶτος μετεχειρίσθη τίσσαρα χρώματα, καὶ ἐποίησε καὶ τὰς τοῦ προσώπου κινήσεις. Παρέστησε διάφορα ἐπεισόδια Τρωϊκοῦ πολέμου, εἰς τινα δὲ εἰκόνα παριστῶσαν τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας ὑπὸ τὴν μορφήν αἰχμαλώτου νεάνιδος, ἐζωγράφησε τὴν ἐρωμένην αὐτοῦ Ἐλπινίκην, τὴν ἀδελφὴν τοῦ Κίμωνος.

Κατόπιν αὐτοῦ ἔρχεται πληθὺς ἄλλων ζωγράφων, ὧν οἱ μᾶλλον γνωστοὶ εἰσὶν ὁ Ἀγλαόφων, ὁ Κηφισόδωρος, ὁ Φρύλλος, ὁ Ὀ-

γάτος, ὁ Νικάνωρ, ὁ Τιμαγόρας, Διονύσιος Παρράσιου, ὁ Κίμων, ὁ Ἀπολλόδωρος, ὁ Ζεῦξις, ὁ Παρράσιος, Ἀνδροκύδης ὁ Κυζικηνός, ὁ Τιμανθος. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι, ἰδίως δὲ ὁ Ἀπολλόδωρος, ὁ Ζεῦξις, καὶ ὁ Παρράσιος, εἰσὶν οἱ θαυμαστότεροι, καθότι ἔφερον τὴν ζωγραφικὴν εἰς τὸν μέγιστον τῆς τελειότητος βαθμὸν. Ὁ Ἀπολλόδωρος ὅστις, κατὰ Πλούταρχον, «ἀνθρώπων τρῶτος ἐξευρῶν φθορὰν καὶ ἀποχρωσιν σκιάς, Ἀθηναῖος ἦν.» Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἔργων αὐτοῦ ἐθαυμάζετο εἰς Ἴερεὺς θύων καὶ ὁ Αἴας Κεραυνόπληκτος. Ἡ τελευταία αὐτῆ εἰκὼν ἐσώζετο ἐπὶ Πλινίου εἰς Πέργαμον.

Ζῶντος ἔτι τοῦ Ἀπολλοδώρου, ἀνεφάνη ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Ζεῦξις, ὅστις ἐθήρυσσε τὸ κάλλος τοῦ σώματος, καὶ τὸν χρωματισμὸν κατέστησε μᾶλλον παικίλον καὶ ἀρμονικόν· θέλων νὰ ζωγραφίσῃ τὴν Ἑλένην τοῦ Μενελάου καὶ μὴ εὐρίσκων τινα νεάνίδα ὡς πρωτότυπον νὰ λάβῃ, ἐξελέξατο πέντε ἐκ Κροτώνης νεάνιδας, ὧν ἐκάστη εἶχεν ἄριστόν τι μέρος τοῦ σώματος, καὶ ἐνώσας τὰς ὠραιότητας τῶν πέντε αὐτῶν νεανίδων, παρέστησε τὴν Ἑλένην τοσοῦτον ὠραίαν, ὥστε ἐνθουσιασθεὶς, κάτωθεν αὐτῆς ἔθεσε τοὺς ἐξῆς τοῦ Ὀμήρου στίχους.

«Οὐ νέμειςσι Τρῶας καὶ ἐκνήμιδας Ἀχαιοὺς»

«Τοιῇ δ' ἄμφι γυναικὶ πολλὸν χρόνον ἄλγεα πάσχειν»

«Αἰνῶς ἀθανάτησι θεῆς ὄπα εἴκεν.»

«Δὲν εἶναι θαυμαστὸν ἐὰν οἱ Τρῶες καὶ οἱ καλλικνήμιδες Ἀχαιοὶ ἐπὶ πολλὸν χρόνον τοσαῦτα ὑπέφερον κακὰ διὰ τοιαύτην γυναῖκα. Δεινῶς ὁμοιάζει κατὰ τὴν μορφήν μὲ τὰς ἀθανάτους θεάς.»

Τὴν εἰκόνα ταύτην, ἐπειδὴ ὁ Ζεῦξις ἐνδείκνυεν ἀντὶ χρημάτων, οἱ Ἕλληνες ἀπεκάλεσαν Ἑλένην τὴν ἑταίραν.

Σύγχρονος τοῦ Ζεῦξιδος ἦν ὁ Παρράσιος, ἐφάμιλλος τούτου κατὰ τὴν δόξαν, καὶ ἀντίζηλος δεινός ἀλλὰ καὶ φίλος. Ὁ Παρράσιος δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δημιουργήσας τὴν ἔκφρασιν τῶν αἰσθημάτων, διότι μετασπανίας τελειότητος παρίστα τὰς κινήσεις τῶν μύων τοῦ προσώπου, τὴν λεπτότητα τῶν χαρακτήρων τὴν χάριν τοῦ στόματος καὶ τὰς λεπτάς τῆς φυσιογνωμίας γραμμὰς. Γνωστός εἶναι ὁ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ζεῦξιδος μυθολογούμενος ἀγὼν, καθ' ὃν, οὗτος μὲν ἐξέθεσε σταφυλὰς, ἀς ἰδόντα πτηνὰ διερχόμενα ἐπλευσαν ἵνα καταφάγωσιν, ὁ δὲ Παρράσιος ἐξέθεσεν εἰκόνα ἀπεικονίζουσαν παραπέτασμα, ὃ ἀντὶ ἀληθοῦς ἐκλαβῶν ὁ Ζεῦξις ἐζήτηε ν' ἀφαιρέσῃ ἰδὼν δὲ τὴν ἀπάτην του ὠμολόγησεν ἑαυτὸν ἠττημένον. Μεταξὺ τῶν εἰκόνων τοῦ Παρρασίου ἐθαυμάζετο ὁ

Δῆμος, ἔργον πλήρες ἀλληγορίας, ὅπερ παρίστα τὸν λαὸν τῶν Ἀθηναίων, μετὰ τὰ πάθη καὶ τὰς συγκινήσεις αὐτοῦ,

Μετ' αὐτοὺς ἐπίσημοι ζωγράφοι ἀναφέρονται ὁ Εὐπομπός, ὁ Εὐξενίδας, ὁ Παμφύλος, ὁ Σκόπας, ὁ Ἐχίων, Ἀριστείδης ὁ Θηβαῖος, ὁ Μέλανθος, ὁ Πausίας, ὁ ἔραστῆς τῆς ὥραιας Ἀθηναίας ἀνθοπώλιδος Γλυκέρας, ὁ Ἀπελλῆς, ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Περσεύς, ὁ Ἀσκληπιόδωρος, ὁ Νικοφάνης, ὁ Ἀντίδοτος.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ παραλείψωμεν καὶ ὀνόματα γυναικῶν αἵτινες διεκρίθησαν εἰς τὴν ζωγραφικὴν· αὐταὶ δὲ εἰσὶ.

Τιμαρέτη ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀθηναίου ζωγράφου Μίκωνος, τῆς ὁποίας τὴν Ἀρτέμιδα εὗρον ποσοῦτον ὥραιαν, ὥστε ἔθεσαν εἰς τὸν ναὸν τῆς ὁμωνύμου θεᾶς ἐν Ἐφέσῳ, ἡ Εἰρήνη ἡ Κρατείου, ἡ Καλυψὼ, ἡ Ἀρισταρέτη, καὶ τέλος ἡ Ἀλά.

Ὁ κορυφαῖος ὅμως μεταξὺ τῶν διαληφθέντων ἦν ὁ Ἀπελλῆς, ὅστις καὶ τὸ ὄνομά του αὐτὸ ἔδωκεν εἰς τὴν ζωγραφικὴν, κληθεῖσαν «Ἀπελλοῦ τέχνη.» Θετικῶς δὲν εἶναι βέβαιον ποῦ ἐγεννήθη ὁ ἔξοχος οὗτος ἀνὴρ, διότι τρεῖς πόλεις ἡ Κῶς, ἡ Ἐφέσος καὶ ὁ Κολοφῶν ἐρίζουσι περὶ τούτου. Πιθανώτερον ὅμως εἶναι ὅτι εἰς Κολοφῶνα εἶδε πρῶτον τὸ φῶς ὁ Ἀπελλῆς, διότι περὶ αὐτοῦ λεπτομερέστερον πάντων ἐκφράζεται ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Ὁσίουδᾶς λέγων ἐναντία τῆς γνώμης τοῦ Στράβωνος, «Ἀπελλῆς Κολοφῶνιος, θέσει δὲ, Ἐφέσιος ζωγράφος, μαθητὴς Παμφίλου τοῦ Ἀφιπολίτου, πρότερον δὲ Ἐφόρου τοῦ Ἐφεσίου, υἱὸς Πυθίου, ἀδελφὸς Κτησιόχου, καὶ αὐτοῦ ζωγράφου.» Ἐκ τούτου ἐξάγεται ὅτι ὁ Ἀπελλῆς ἐγεννήθη μὲν εἰς Κολοφῶνα, ἀλλ' ὅτι ἀπεκτησεν ἐν Ἐφέσῳ τὰ ἀστυκὰ δικαιώματα, ἕνεκα τῆς ἀρετῆς καὶ ἀξίας του. Παραδεχόμεθα τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Σουίδα, διότι μόνος οὗτος, ἀναφέρων τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀπελλοῦ, ὅπερ ἄλλως ἤθελε μείνει ἡμῖν ἀγνωστον, φαίνεται ὅτι εἶχε μᾶλλον τῶν ἄλλων θετικὰς πληροφορίας.

Ὁ Ἀπελλῆς ἐγεννήθη τὸ 368 ἢ 469 ἔτος Π. Χ. κατὰ τὴν ἑκατοστὴν τρίτην Ὀλυμπιάδα. Καὶ τὸ πρῶτον ἐμαθήτευσεν ἐν Ἐφέσῳ, παρὰ τῷ Ἐφόρῳ· ταχύτατα δὲ οὐ μόνον ἐξέμαθεν ὅσα ἐγίνωσκεν ὁ διδάσκαλός του, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑπερέβη. Ὀργῶν ὅμως πρὸς τελειοτέραν ἐκπαίδευσιν, μετέβη εἰς Σικυῶνα καὶ ἐκεῖ, ἐπὶ πληρωμῇ ταλάντου, ἐμαθήτευσε παρὰ τῷ περιωνύμῳ Παμφίλῳ, τῷ ἀρχηγῷ τῆς Σικυωνίου σχολῆς, ἧτις Δωρικὴ καὶ μὴ λίαν ἐπιμελουμένη τὴν χάριν καὶ

τὸ ιδεώδες ὁ ἐπεζήτουν ἢ σχολὴ τῆς Ἰωνίας καὶ ἢ σχολὴ τῶν Ἀθηναίων, ἀνεζήτει τὸ ἀληθές, ἀκριβῶς καὶ αὐστηρῶς τὴν φύσιν αὐτὴν ἀντιγράφουσα.

Ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ, ἐνθα ἐπὶ δεκαετίαν περιήρπυτο ἐμαθήτευσεν, ὁ Ἀπελλῆς νυχθημερόν κατεγίνετο οὐ μόνον ζωγραφῶν, ἀλλὰ καὶ σπουδάζων μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἀνατομίαν, περιγραφικὴν γεωμετρίαν, φιλοσοφίαν, ἱστορίαν, καλλιτεχνίαν, αἰσθητικὴν καὶ ἄλλα τοιαῦτα μαθήματα, ἅτινα εἰσὶ ἐδραῖαι βάσεις διανοητικῆς μορφώσεως, ἀναπτυσσοῦσης καὶ ἐξευγενιζούσης πᾶσαν αἴσθησιν. Καίτοι δὲ λαμβάνων μαθήματα ὑπὸ τοῦ θετικοῦ Παμφίλου, ὁ Ἀπελλῆς, ἕνεκα τῆς ἐμφύτου αὐτῷ καλαισθησίας, πολλάκις ἐξετρέπετο τῆς τραχείας καὶ ἀποτόμου πιστῆς ἀντιγραφῆς τῆς φύσεως, προσθέτων τὴν χάριν καὶ τὴν μαλθακότητα ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ποιῶν οὕτω κράμα ἐπίχαρι καὶ τερπνὸν τῆς Ἀσιατικῆς καὶ Σικυωνίου σχολῆς, κράμα ὅπερ ἀκολούθως θελκτικώτατον καὶ περιδοξον κατέστησεν. Ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ εἶχε συμμαθητὰς μεταξὺ ἄλλων τὸν Μέλανθον, τὸν Πausανίαν, τὸν Ἀσκληπιόδωρον καὶ τὸν Ἄθρωνα. παρὰ πάντων δὲ τούτων θερμῶς ἠγαπᾶτο ἕνεκα τῆς γλυκύτητος τῶν τρόπων του, τῆς εὐθύτητος τῆς καρδίας του καὶ τοῦ εὐθύμου τοῦ χαρακτήρος του· οὐδέποτε δὲ καὶ μετὰ ταῦτα ἐλησημονήθησαν οἱ τρυφεροὶ αὐτοὶ δεσμοὶ τῆς μεταξὺ των φιλίας, ἀλλ' ὅτε ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων εἶχε χωρίσει αὐτοὺς, εὐφροσύνης ἀνεμιμνήσκοντο πάντες τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἀφρόντιδες, εὐθυμοὶ, μεστοὶ ἐλπίδων, κατεγίνοντο εἰς τὰς σπουδὰς των ὑπὸ τὴν ὄδηγιαν τοῦ ἀγαθοῦ Παμφίλου. Διηγοῦνται δὲ τὸ ἐξῆς γεγονός ὅπερ εἶχε λάβει χώραν ὅτε ὁ Ἀπελλῆς ἐμαθήτευεν ἔτι ἐν Σικυῶνι. Πάντες οἱ μαθηταὶ τοῦ Παμφίλου, ἀπεφάσισαν νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν οὐ μακρὰν ἀπέχουσαν Κόρινθον, τὸ μέγα τοῦτο τῆς τρυφῆς καὶ πολυτελείας ἀνάκτορον, ἵνα θαυμάσωσι τὴν βρύθουσαν μεγαλοπρεπῶν ναῶν καὶ περικαλλῶν ἀριστοτεχνημάτων ταύτην πόλιν, καὶ εὐθυμήσωσι ταυτοχρόνως, συμφώνως πρὸς τὰ ἦθη τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης.

Τῷ ὄντι, ἐν ὥρᾳ καθ' ἣν ἑαρινὴ ροδοδάκτυλος αὐγὴ, γλυκὴ μειδιῶσα, προανήγγειλεν ἡμέραν λαμπρὰν, ἐξ ἐκείνων ἅς μόνον ὑπὸ τὸν γλυκὸν τῆς Ἑλλάδος οὐρανὸν δύναται τις νὰ ἰδῇ, οἱ φίλοι νεανῖαι, πλήρης φαιδρότητος καὶ χαρᾶς, ἐπορεύθησαν πεζῇ ἐκ Σικυῶνος εἰς Κόρινθον, ἀνα μέσων εὐφορωτάτων ἀγρῶν καὶ λόφων κατὰφύτων, ἀναπνέοντες μυρία τερπνὰ ἀρώματα ἅτινα ἀπέδιδον πολυειδῆ ἀνθῆ, δι' ὧν

πᾶσα ἡ πέριξ γῆ ἦτο κεκαλυμμένη. Ἀφίχθοντες εἰς Κόρινθον καὶ ἀριστήσαντες ἐπετκέφθησαν μετὰ προσοχῆς καλλιτεχνῶν ὅτι ἀξιόθεατον εἶχεν ἡ πόλις· ἐθαύμασαν τὸν ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, τῆς Ἀθηνᾶς τοὺς βωμοὺς, τοῦ Βελλερεφόντου τὸ τέμενος, πρὸς δὲ καὶ τὸν ναὸν Ἀφροδίτης τῆς Μελαινίδος, ἐντευκτῆριον τῶν περιωνύμων τῆς Κορίνθου ἑταίρων. Μετ' ἀμέτρου θαυμασμοῦ ἔστησαν προσέτι ἐνώπιον τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀρτέμιδος, τῆς χαλκῆς Ἀθηνᾶς, τοῦ Ποσειδῶνος καὶ πολλῶν ἄλλων ἔργων ἐξόχων.

Εἰς Ἀκροκόρινθον ὁμοῦ φθὰς ὁ Ἀπελλῆς, ἔστη οἶονε μεθύων ἀπέναντι τοῦ μεγαλοπρεποῦς ὀρίζοντος, ὅστις δίκην πανοράματος πλήρους μαγείας πρὸ τῶν ἐκθάμβων αὐτοῦ ὀφθαλμῶν ἐξετείνεται. Ἐμεινεν ὥρας ἐκεῖ, ἀκίνητος, σιωπηλός, ρεμβάζων, καὶ ἐν τῇ πλουσίᾳ αὐτοῦ φαντασίᾳ ἐναποταμιεύων ἀφθονίαν αἰσθήσεων τερπνοῦ, χαρίεντος, ὠραίου. Οἱ συνοδοιπόροι του βαρυνθέντες νὰ τὸν ἀναμένωσιν ἀφήκαν αὐτὸν μόνον ἐν τῷ ρεμβασμῷ του, καὶ πορευθέντες τὸν ἀνέμενον εἰς τι ξενοδοχεῖον, ὅπου ἐμελλον νὰ συνευθυμήσωσιν, ὀδηγοῦντες ἕκαστος καὶ ὠραίαν τινα Κορινθίαν ἑταίραν.

Μεθ' ἰκανὴν ὥραν συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν ὁ Ἀπελλῆς καὶ ἀναμνησθεὶς τῶν φίλων του, βήματι σιγαλῶ ἐπορεύετο εἰς τὸν τῆς συνεντευξέως τόπον, ὅποτε ἐφθασε πρὸ τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἀπόλλωνος, παρὰ τῇ Πειρήνῃ Κρήνῃ ἰσταμένου· ἀφοῦ δ' ἐξήτασε λεπτομερῶς τὸ ἄγαλμα, ἔστη πρὸ τῆς Κρήνης, ἀναλογιζόμενος ὅτι ἐκεῖ ἡ Πειρήνῃ ἐκλαίει τὸν Κεχρίαν ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἀποθανόντα, καὶ ὅτι εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν θέσιν ὁ Βελλερεφόντης συνήγησε τὸν Πήγασον. Ἐνῶ ταῦτα διελογίζετο, ἐφθασεν, ἵνα ἐκ τῆς Κρήνης λάβῃ ὕδωρ ἐρατεινὴ καὶ χαρίεσσα κόρη, ἀπλῶς μὲν καὶ ἀφελῶς ἐνδεδυμένη, ἀλλ' ὑπὸ μυθώδους σχεδὸν διαλάμπουσα καλλονῆς. Τὸ μαγευτικὸν τοῦ προσώπου της κάλλος, τοῦ ἀναστήματός της ἡ κομψότης καὶ χάρις, ἡ σεμνότης αὐτῆς ἥτις ὠραιότεραν καθιστᾷ ἐτι μᾶλλον πᾶσαν γυναῖκα, ταῦτα πάντα βαθεῖαν προὔξενησαν ἐντύπωσιν εἰς τὸν Ἀπελλῆν, ὑπὸ τὸ κράτος τοιούτων αἰσθημάτων ἤδη εὐρισκόμενον, λησμονήσας δὲ οὗτος τὰς ἀψύχους καλλονὰς ἄς ἕως τότε ἐβλεπεν, ἔστη ἐνθους πρὸ τῆς πλήρους ζωῆς ταύτης νέας, ἥς ἡ ὠραιότης μέχρι τελείου προέβαινε, καὶ συνέλαβε τὴν ἰδέαν ἀντιπάσης ἑταίρας, τὴν ἐπαφρόδοντον ταύτην κόρην νὰ παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Συνδέσας δὲ μετ' αὐτῆς ὀμίλιαν, τοσοῦτον πει-

στικῶς τῇ ἐλάλησεν, ὥστε ἡ νεᾶνις ἐδέχθη τὴν πρότασιν τοῦ, καὶ μετ' οὐ πολὺ ὁ καλλιτέχνης παρουσίασεν αὐτὴν εἰς τοὺς φίλους του, οἵτινες, ἐξηπλωμένοι ἤδη ἐπὶ τῶν τρικλίνων των, ἀνέμενον τὸν Ἀπελλῆν λυρίζοντες καὶ ἄδοντες. Εἰς τὴν θέαν τῆς περικαλοῦς, πλὴν ὑπὸ αἰδοῦς ἐρυθριώσης καὶ ἀμηχανούσης νεανίδος, ἥτις μεγίστην ἀντίθεσιν ἐνεποίει πλησίον τῶν ὑπερφάνων ἐκείνων ἑταίρων, προκλητικὸν ἐχουσῶν τὸ βλέμμα καὶ εὖρον τὸ μεῖδιωμα, οἱ σύντροφοι τοῦ Ἀπελλοῦ ἐμπαικτικῶς σχεδὸν ἐμειδίωσαν σκώπτοντες τὸ ἀηδὲς τῆς νεανίδος, ἀλλ' ὁ Ἀπελλῆς καθίζων αὐτὴν πλησίον του ἐπὶ τοῦ τρικλίνου «Μὴ θαυμάσετε, εἶπεν, ἐγὼ γὰρ αὐτὴν εἰς μέλλουσαν ἀπόλαυσιν, μετ' οὐδ' ὄλην τριετίαν καλὴν δεῖξω.» Καὶ δὲν ἠπατήθη, διότι ἡ σεμνὴ καὶ ἐρυθριώσα αὐτὴ νεᾶνις ἐγένετο κατόπιν ἡ περιβόητος Λαῖς, ἥς τὴν καλλονὴν ἵνα θαυμάσῃ ἐπλεεν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Κόρινθον ὁ μέγας τῆς Ἑλλάδος ῥήτωρ, ὁ πολὺς Δημοσθένης.

Μετὰ τὴν εἰς Κόρινθον ἐκδρομὴν τοῦ ὁ Ἀπελλῆς ἐπανελθὼν εἰς Σικυῶνα μετὰ διπλασίας ζέσεως εἰργάζετο ἐπιθυμῶν νὰ φθάσῃ καὶ αὐτὸς εἰς ὕπατον δόξης βαθμόν. Ἐν τούτοις ὁ Πάμφιλος νοσήσας καὶ αἰσθανθεὶς προσεγγίζουσαν τῆς τελευτῆς του τὴν ὥραν, μετὰ τῶν δύο διακριομένων μαθητῶν του, Ἀπελλοῦ καὶ Μελάνθου, ὡς διάδοχον εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς του ἐξελέξατο τὸν τελευταῖον τοῦτον, διότι οὗτος ἦν πιστὸς τῶν ἀρχῶν του ὀπαδός, σκληρὸς καὶ αὐθάδης ἐν ταῖς εἰκόσι μένων, μηδὲ ὅλως στέργων νὰ μαλακῶνῃ τὸ τραχὺ τοῦ ἀπεικονιζομένου διὰ τῆς χάριτος, ἥτις καὶ τῆς ὠραιότητος αὐτῆς εἶναι ὑπερτέρα. Περὶ αὐτοῦ Διογένης ὁ Λαέρτιος λέγει «Μελάνθιος ὁ ζωγράφος ἐν τοῖς περὶ ζωγραφικαῖς φησὶ δεῖν αὐθαδεῖαν τινα καὶ σκληρότητα τοῖς ἔργοις ἐπιτρέχειν, ὁμοίως δὲ τοῖς ἥθεσιν.» Τοιαῦτα ἀρχαί δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὦσιν ἀρχαί τοῦ Ἀπελλοῦ, ἐξόχως καλλιτεχνικοῦ πνεύματος, καὶ τούτου ἕνεκα ὁ Πάμφιλος προὔτιμησε τὸν Μελάνθον, φοβούμενος μὴ ὁ Ἀπελλῆς καταστρέψῃ τὴν διακριτικὴν τῆς Σικυωνείου σχολῆς ἀρχήν. Ὁ δὲ Ἀπελλῆς, οὐ μόνον δὲν δυσηρεστήθη διὰ τὴν προτίμησιν ταύτην, ἀλλὰ προθύμως ἐμεινεν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Μελάνθου μεθ' οὗ καὶ συνειργάσθη εἰς εἰκόνα λαμπρὰν, παριστώσαν Ἀρίστρατον τὸν τύραννον τῆς Σικυῶνος ἐπὶ τεθρίππου τῇ Νίκῃ παρακαθήμενον.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μέρος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ὅπερ εἶχεν ἐπὶ μείνει ἐν καταστάσει ἡμιβαρβάρων, βλέπων ἤδη ἐν αὐτῷ ἀ-

νατέλλουσαν τὴν στρατιωτικὴν δόξαν, εὐθύς συνησθάνθη ὅτι ἡ τῶν ὄπλων εὐκλεία προσωρινὴ καὶ ἐφήμερος μένει, ἐὰν ἡ δὰς τοῦ πολιτισμοῦ δὲν ἐπιχύσῃ ἀσβεστον φῶς, ἰδρῦουσα ἀνεξίτηλα σημεῖα μεγαλείου καὶ δόξης· καὶ τούτου ἕνεκα, ὁ ἀρχηγὸς του ὁ νέαν ἐν αὐτῷ ἀνακαινίζων ἐποχὴν, Φίλιππος ὁ Β'. βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων, μετεκαλέσατο εἰς Πέλλαν, πάντας τοὺς διασήμεους ἀνδράς τῆς ἐποχῆς, ἐπιθυμῶν ἵνα ἡ βασιλικὴ αὐλὴ του γενῆ τὸ διαμονητήριον τῆς μαγαλοφύας καὶ τοῦ πνεύματος. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων διασήμεων ἀνδρῶν προσεκλήθη καὶ ὁ Ἀπελλῆς, γνωστός ἤδη ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα γεγόμενος διὰ τῶν πλήρη θελγήτρων χρωσπηρά του, δι' οὐ πολλὰ παρήγαγεν ἀριστουργήματα, ἰδίως δὲ τὸν προμνησθέντα Ἀρίστρατον.

Προθύμως ὁ ἡμέτερος ζωγράφος ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν, ἱκανῶς κολακεύουσας τὴν φιλοτιμίαν του, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀφίχθη εἰς Πέλλαν, ὅπου ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἀπεικόνισιν τοῦ βασιλέως Φιλίππου, ὃν ἐζωγράφησεν ὡς εἶχεν, οὐδόλως κολακεύσας αὐτόν, οὐδ' ἀποκρύψας κἀν τὴν βλάβην τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἀκολουθῶν οὕτω τὴν αὐστηρὰν ἀρχὴν τῆς Σχολῆς τοῦ Παμφίλου, διδάσκοντος οὐ μόνον γνώμονα τὸ ἀληθές, χωρὶς νὰ προσπιθῆται τὸ ἰδανικὸν ἢ ἡ χάρις. Καὶ ὅμως εἶχεν ἐν ἑαυτῷ, ὁ Ἀπελλῆς, ἐντελετὴν τὴν ἰδέαν ἀμφοτέρων, ὡς ἀκολούθως θέλομεν ἰδεῖν καὶ πράγματι, τὸν Φίλιππον ἀπεικονίζον ἄν μὲ τὸν ὀφθαλμὸν βεβλαμμένον, τὸν Γυμνὸν Ἡρώα του καὶ τοὺς θνήσκοντας, ἔργα ἅτινα κατὰ τὸν αὐτὸν ἐποίησε καιρὸν, παρέστησεν ἐν ὄλῃ τῇ σκληρᾷ καὶ τραχείᾳ αὐτῶν πραγματικότητι, τὸν Ἀντίγονον ὅμως ὃν ἐζωγράφησεν μετὰ τινὰ ἔτη, ὅτε ἡ ἔμφυτος καλαισθησία του ἤρξατο ὑπερισχύουσα, ἀπεικόνισεν οὕτω ὥστε τὸ ἐλάττωμα τοῦ ὀφθαλμοῦ του νὰ μὴ φαίνεται. Μὲ τὸν αὐτὸν δὲ τραχὺν τρόπον ἐποίησε τὰς εἰκόνας πάντων τῶν δυσμόρφων καὶ ἀκόμψων στρατηγῶν τοῦ Φιλίππου.

Ὁ Ἀλέξανδρος διδαχθεὶς τὸν πατέρα αὐτοῦ, μείζονας ἐτι τιμὰς ἀπέδιδεν εἰς τοὺς ἐξόχους ἀνδράς, ἰδιαίτεράν δὲ ἀγάπην εἶχε πρὸς τὸν Ἀπελλῆν, εἰς οὗ τὸ οἶκημα συχνάκις μετέβαινε, ἐννοῶν ὅτι αἱ μαγαλοφύαι ἔχουσι πάντοτε δικάϊωμα ἰσότητος· τοσοῦτον δ' ἐξετίμα τὴν ἰκανότητα τοῦ Ἀπελλοῦ, ὥστε εἰς μόνον αὐτόν, διὰ βασιλικῆς διαταγῆς, ἐπέτρεψε νὰ ποιῇ τὴν εἰκόνα του, ὅπως εἰς μόνον τὸν Λύσιππον νὰ γλύπτῃ τὸν ἀνδριάντα του, καὶ εἰς τὸν Πυργοτέλην νὰ χαράτῃ ἐπὶ λίθου τὴν μορφήν του. Μέγιστον δεῖγμα ὑψηλῆς εὐνοίας καὶ ἐκτιμήσεως.

Ἡ δόξα τοῦ Ἀλεξάνδρου ζωηρῶς ἐπενήργησεν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Ἀπελλοῦ, ὅστις ἤρχησεν ἀνεπαισθήτως νὰ φεύγῃ ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς Σχολῆς τοῦ Παμφίλου καὶ νὰ μεταβαίνῃ πρὸς τὴν χαρίεσσαν τῆς Ἰωνίας Σχολῆν. Τοῦτο δ' ἦν ἐπόμενον διότι ὅσον δυσμόρφος καὶ κακόσχημος ἦτον ὁ Φίλιππος, ὃν καὶ θεραπίτην ἐκάλει ὁ Ἀθηναῖος Δημάδης, τόσον εὐειδῆς καὶ ὠραῖος ἦν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ καλλίμορφοι οἱ περὶ αὐτόν, ὅσον ὁ Ἡφαιστίων, ὁ Κλεῖτος, ὁ Φιλώτας καὶ ἄλλοι, οὓς καθ' ἑκάστην ὁ Ἀπελλῆς ἐζωγράφει. Τραπεῖς δὲ τὴν μέσσην ταύτην ὁδὸν, ὀργυιαίας ἤπλωσε πτέρυγας καὶ δι' ἰσχυρὰς πτήσεως εἰς αἰθέρια ἀφίκετο ἔκτοτε ὕψη.

Πληθὺν εἰκόνων τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐγράψεν ὁ Ἀπελλῆς, ὅστις ἠκολούθησεν τὸν ἥρωα τοῦτον εἰς τὴν κατακτητικὴν πορείαν του ἐν Ἀσίᾳ, πλὴν τρεῖς μόνον ἐξ αὐτῶν ἀτυχῶς περιγράφουσι οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, τὴν τοῦ θριαμβεύοντος, τὴν τοῦ ὑπὸ τῆς Νίκης στεφανουμένου, καὶ τὴν τοῦ Κεραυνοφόρου Ἀλεξάνδρου. Ἡ πρώτη παρίστα, κατὰ Πλίνιον, τὸν Πολεμον, τὰς χεῖρας ὀπισθεν δεδεμένας καὶ ἀκολουθοῦντα τὸν Ἀλέξανδρον ἐπὶ τοῦ θριαμβευτικοῦ ἄρματος ἰστάμενον. Ἐν τῇ δευτέρᾳ ὁ Ἀλέξανδρος ἐστεφανοῦτο ὑπὸ τῆς Νίκης, περιστοιχούμενος ὑπὸ τῶν Διοσκούρων, οἵτινες πιθανὸν ὑπὸ τὸ πρόσωπον τοῦτο παρίστων τὸν Κλεῖτον καὶ τὸν Ἡφαιστιώνα, ἢ ἴσως τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἀλεξάνδρου ὅστις ἦτο δεινὸς πυγμαῖχος καὶ ἵππόδαμος, ἀρεταὶ αἵτινες διέκρινον τὸν Κάστορα καὶ τὸν Πολυδεύκη. Ἐν τῇ τρίτῃ εἰκόνι, ἥτις ἐν τῶν λαμπροτέρων ἔργων τοῦ Ἀπελλοῦ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐθεωρεῖτο, ὁ Ἀλέξανδρος παρίστατο ἡμίγυμνος ὡς ὁ Ζεὺς, τοὺς χαρακτῆρας ὑπὸ δικαίας ὀργῆς ἐμψυχωμένους, καὶ κρατῶν διὰ τῆς δεξιᾶς χεῖρὸς προτεταμένης τὸν κεραυνόν. Ἰδὼν τὴν εἰκόνα ταύτην ὁ Ἀλέξανδρος «δύω, εἶπεν, ὑπάρχουσιν ἐπὶ γῆς Ἀλέξανδροι, ὁ εἷς ὁ Φιλίππου ἀήττητος, ὁ ἕτερος ὁ Ἀπελλοῦ ἀμίμητος.»

Ἡ διάθεσις τῆς σκηνῆς ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ, ἢ ἔκφρασις, τὸ σκισφῶς, ὁ τόνον οἱ Ἕλληνας ἐκάλου, ταῦτα πάντα μετὰ χάριτος ἀπαραμίλλου καὶ ἄκρας τελειότητος παρεστάθησαν ὑπὸ τοῦ ζωγράφου, οἱ δ' Ἐφέσιοι ἠγόρασαν τὴν εἰκόνα διὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, ἀντὶ εἰκοσι ταλάντων.

Αἱ εἰκόνες τοῦ θριαμβεύοντος Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ ὑπὸ τῆς Νίκης στεφανουμένου μετεφέρθησαν μετὰ ἔτη εἰς Ῥώμην, ὁ δ' Αὐγουστος τὰς ἐξέθηκεν εἰς τὸ καταφανέστατον μέρος τῆς ἀγορᾶς, ὅπου τὸ πλῆθος συνηθροῖζετο θαυμάζον αὐ-

τάς, πλήν ἀκολούθως, ὁ Αὐτοκράτωρ Κλαύδιος ἐξήλειψεν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν εἰκόνων τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀλέξανδρου καὶ ἀντεκατέστησε ταύτην διὰ τῆς τοῦ Αὐγούστου. Ὅτε, ἐπὶ Νέρωνος, ἐκὰθ' ἡ Ῥώμη συνεκάθησαν μετ' ἄλλων ἐξόχων ἔργων, καὶ αἱ δύο αὗται εἰκόνες καὶ οὕτω ἐξηφανίσθησαν περικλεθῆ ἔργα, περικλειοῦς ῥωγράφου. Ἄγνωστος ὁμῶς εἶναι ἡ τύχη ἣν ἔλαβεν ἡ ἐν Ἐφέσῳ τοῦ Κεραυνοφόρου Ἀλέξανδρου εἰκὼν, διότι οὐδὲν περὶ τούτου ἀναφέρουσιν οἱ συγγραφεῖς.

Ζωγραφοῦντος τοῦ Ἀπελλοῦ ἐν Ἐφέσῳ ἵππον τινα, πιθανῶς τὸν Βουκέφαλον, εἰσῆλθεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῷ ἐργοστασίῳ καὶ κατέκρινε τὴν εἰκόνα ὡς οὐχὶ λίαν ἐπιτυχῆ. ἐπειδὴ ὁμῶς, κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἵππος, ἐκεῖ που ἰστάμενος, ἐχρεμέτισεν, ὁ Ἀπελλῆς ὑπολαβὼν εἶπε τῷ βασιλεῖ ἀστείως ὁ Ὡ βασιλεῦ, ἀλλ' ὄγε ἵππος ἔοικέ σου γραφικώτερος εἶναι κατὰ πολὺ. Ὁ ἀστεῖσμός οὗτος, ὃν πάνυ καλῶς ἐδέχθη ὁ Ἀλέξανδρος δεικνύει πόση μεγάλη ἦν ἡ μεταξὺ αὐτῶν οἰκειότητος, καὶ πόσον μεγαθύμως ἠνείχετο ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ Ἀπελλοῦ τὰ πλήρη ἀττικοῦ ἄλατος σκώματα.

Μεθῶν ἐκ τῶν νικῶν του ὁ Ἡγεμὼν οὗτος καὶ μολυνθεὶς εἰς τὰ φιλήθονα τῶν Περσῶν ἤθη, ἐκ τοῦ σῶφρονος βίου ὃν τέως διῆγεν, ἀχαλινώτως ἐδόθη, ἐν Περσεπόλει, εἰς ἀκολασίας, πότους καὶ δεῖπνα, περιστοιχούμενος ὑπὸ πληθῆους παλλακίδων πάσης φυλῆς καὶ ἀποχρώσεως. Μεταξὺ ὁμῶς τούτων, μία μόνη ἐβασίλευεν εἰς τὴν βασιλικὴν καρδίαν του, μία μόνη τὴν ἡσυχίαν ἐτάραττε τοῦ ὕπνου του, μία μόνη δι' ἐνὸς φλογεροῦ βλέμματός της ἐβύθιζεν αὐτὸν εἰς πελάγη εὐδαίμονος ἡδονῆς. Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τῆς λατρείας του, ἦν ἡ ἐκ Θεσσαλίας Παγκάστη, ἡ ὠραία μεταξὺ τῶν ὠραίων. Ταύτης θέλων ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τὴν εἰκόνα ἀκόμη νὰ ἔχη ἴν' ἐντροφᾷ ὁ ὀφθαλμὸς του εἰς στιγμὰς καθ' ἃς ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων ἤθελε τὸν φέρει μακρὰν τῆς, προσέταξε τὸν Ἀπελλῆν νὰ τὴν ζωγραφῆσῃ, οὐχὶ κεκοσμημένην διὰ πολυτελῶν ἐνδυμάτων καὶ βαρυτίμων λίθων, ἀλλὰ γυμνὴν ἐν ὄλῃ αὐτῆς τῇ φυσικῇ καὶ ἐξόχῳ καλονῆ.

Προθύμως δ' ἐδράξατο οὗτος τῆς περιστασεως ταύτης ἴν' ἀπεικονίσῃ σχῆμα γυναικός, ὁποῖον μόλις ἐν ἰδανικῷ κόσμῳ ἤθελέ τις τολμήσει νὰ φαντασθῆ, καὶ μὲ σπουδὴν ἀληθῶς καλλιτέχνου ἐπελήφθη τοῦ ἔργου. Ἄλλ' ἡ Παγκάστη ἀγαλμα ἄψυχον δὲν ἦτο· ἦτο γυνὴ μὲ καρδίαν πάλλουςαν καὶ θερμὴν, μὲ τὴν γλῶσσαν μάγον καὶ τὸ βλέμμα γλυκὺ ὡς τοῦ Μαίλου

ἠῶς. Τὴν τέχνην ὁ Ἔρως ἐνίκησεν, ὁ καλλιτέχνης ἦν ἄνθρωπος καὶ σφοδρὸν ἠνῆφθη πυρ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἀπελλοῦ. Ὁ Ἀλέξανδρος ὁμῶς ταχέως ἐνόησε τὸν ἔρωτα τοῦτον, καὶ πάντοτε Μέγας, τὴν Παγκάστην ἔδωκε κτῆμα τῷ Ἀπελλῆ.

Εἰς οἰανδήποτε καὶ ἂν εὐρίσκετο μέρος ὁ Ἀπελλῆς οὐδεμίαν ἄφινεν ἡμέραν νὰ παρέλθῃ χωρὶς νὰ ἐργασθῆ, ὑπολαμβάνων ὅτι ἡ ἀπώλεια χρόνου ἦν ταυτοχρόνως ἀπώλεια δόξης. ἐν Ἀσίᾳ εὐρισκόμενος ἔγραψε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὴν εἰκόνα τοῦ Ἡφαιστῆωνος, τὴν τοῦ Νεοπτολέμου ἐφ' ἵππου πρὸς τοὺς Πέρσας ἀγωνιζομένου, τὴν τοῦ Ἀρχελάου σὺν τῇ συζύγῳ καὶ θυγατρὶ του, καὶ ἄλλων. Ἐζωγράφησε πρὸς τοῦτοις καὶ τὸν Κλείτον ἐφιππον, ἀσκεπῆ, ἔτοιμον νὰ δράμῃ εἰς μάχην, ἐνῶ ὁ παῖς τῷ προσφέρει τὴν περικεφαλαίαν. Λαμπρὰ σύνθεσις, ὀλόκληρον παριστώσα ἱστορίαν!

Τὸν Κλείτον δ' ἐζωγράφησεν ἀσκεπῆ, διότι ἄλλως ἢ προμετωπίς τῆς περικεφαλαίας ἤθελεν ἀποκρύψει τὸ εὐρὺ τοῦ μέτωπον καὶ τοὺς ὠραίους τοῦ ὀφθαλμοῦς, σκιὰν ρίπτουσα ἐπὶ τοῦ ὄλουπροσώπου, τοῦθ' ὅπερ ἤθελε καταστήσει ἀμαυροτέραν τῆς εἰκόνης τὴν χροιάν.

Καὶ ἡ τύχη ὁμῶς αὐτῆ ἐφαίνετο συντρέχουσα ἐνίοτε τὸν Ἀπελλῆν, ἐὰν πρέπη νὰ δοθῆ πίστις εἰς γεγονὸς ὅπερ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ἀναφέρουσι. Ζωγραφῶν ποτὲ ἵππον ἐν ὥρῃ μάχης, λαμπρῶς παρέστησεν αὐτὸν μὲ ὀρθότριχα τὴν χαίτην, τὴν κεφαλὴν ὑπερήφανον, τὸ βλέμμα ἀστράπτον, διεσταλμένους καὶ πυριπνόους τοὺς μυκτῆρας, τὰς φλέβας ἐξοιδημένας, τὸ σῶμα φρυάσσον· μάτην ὁμῶς προσπαθεῖ νὰ παραστήσῃ τὸν βάπτοντα τὸ στόμα καὶ τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου ἀφρόν· μάτην ἐπανελημμένως μετὰ πάσης προσοχῆς ἐπιλαμβάνεται τοῦ ἔργου. Ἡ δυσκολία εἶναι ὑπερτέρα τῆς τέχνης, καὶ ναυαγεῖ τοῦ καλλιτέχνου ὁ κόπος. Βλέπων ὁ Ἀπελλῆς ὅτι τὸ ἔργον του μένει οὕτω ἀτελές, ἀρπάζει τὸν σπόγγον δι' οὗ καθαίρει τὰς χρωστικὰς του καὶ πλήρης ὀργῆς ρίπτει αὐτὸν κατὰ τοῦ ἵππου ἵνα τὸν ἐξαλείψῃ. Ἄλλ' ὦ τῆς θαυμασίας συμπτώσεως! Ὡσεὶ ὁ ἄψυχος οὗτος σπόγγος ἠσθάνετο ὁποῖον ἔργον ἐμελλε νὰ καταστρέψῃ, εὐρίσκει τὸν ἵππον εἰς τὸ στόμα, καὶ ἐπ' αὐτοῦ πλατυνόμενος, πίπτει εἶτα χαμαί, ἀφίνων λαμπρῶς, ἐπὶ τῆς καταλλήλου θέσεως, παριστανώμενον τὸν ζητούμενον τοῦ ἵππου ἀφρόν.

Βαρυθεὶς τὴν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας διαμονὴν, ἐκ Περσεπόλεως ἐπανῆλθεν εἰς τὴν

πεφλημένην αὐτῷ Ἐφεσον, ἔνθα καὶ ἰδίαν ἔδρυσεν Σχολήν, ἣτις εἶχεν ἀρκετοὺς μαθητάς, ἐξ ὧν εἰς μνημονεύεται ὁ Περσεύς, εἰς ὃν μάλιστα ἀφίερσε καὶ τὸ περὶ ζωγραφικῆς σύγγραμά του. Διδάσκων δ' ὁ Ἀπελλῆς, εἶχε τὴν μέθοδον διδασκτικὴν καὶ εὐληπτον καὶ τὸν τρόπον γλυκύν, δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ καταστείλῃ τὴν ἐμφυτον εἰρωνείαν του, ἣτις ἦν προῖον φαιδροῦ πνεύματος οὐχὶ διστραμμένης γνώμης. Εἰς μαθητὴν του τινὰ ζωγραφοῦντα τὴν ὠραίαν Ἑλένην πλουσίως καὶ πολυτελῶς ἐνδεδυμένην, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῆς φήμης αὐτῆς ἀνταξίαν, ὁ Ἀπελλῆς σκόπτων εἶπεν «ὦ μειράκιον, μὴ δυνάμενος γράφει καλὴν, πλουσίαν πεποίησας.» Εἰς τινὰ δ' ἕτερον ἐπιδεικνύοντα αὐτῷ εἰκόνα ἀτέχνως πεποιημένην, καὶ ἐπαιρόμενον ὅτι ἐν βραχεῖ χρονικῷ διαστήματι ἐτελείωσε ταύτην, ὁ Ἀπελλῆς ἀπήτησε, «θαυμάζω ὅτι δὲν ἔγραψας αὐτὴν ἐν μιᾷ μόνῃ προῖα.»

Κατὰ τὴν αὐτὴν δ' ἐποχὴν εἶχε τελειώσει ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἡρωστράτου ἐμπρησθέντος Ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ὃν οἱ Ἐφέσιοι ἐζήτησαν νὰ περικοσμήσωσι διὰ λαμπρῶν ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς ἔργων. Προσκληθεῖς, ὡς εἰκός, ὁ Ἀπελλῆς πολλὰ ἐπ' αὐτοῦ εἰργάσατο, μεταξύ δ' ἄλλων τὸν Μέγαν τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος ἀρχιερέα Μεγάβυζον, ὀδηγοῦντα πομπὴν θυσίας.

Πρὸς τὸν Μεγάβυζον τοῦτον, τὸν ἀνίδεον μὲν ζωγραφικῆς, πλὴν θέλοντα ν' ἀποτεινῆ παρατηρήσεις τῷ ζωγράφῳ, ὀργισθεὶς ὁ Ἀπελλῆς εἶπε τραχέως καὶ ἀποτόμως «Δὲν βλέπεις, εἶπεν, ὅτι προξενεῖς γέλωτα εἰς τοὺς τρίβοντας τὰ χρώματά μου παῖδας; ἐνόσφ ἐσιώπας βλέμματα σεβασμοῦ ἔρριπτον ἐπὶ σοῦ θαυμάζοντές σου. σιωπηλῶς τὸν χρυσὸν καὶ τὴν πορφύραν. Νῦν δ' ἐμπαίζουσί σε θέλοντα νὰ λαλήσῃ περὶ πραγμάτων ἅτινα ἀγνοεῖς.» Συναισθανθεὶς ὁ Μεγάβυζος το δίκαιον τῆς ἀγανακτήσεως τοῦ καλλιτέχνου, ἐτήρησε σιωπὴν μὴ ἀποπειραθεὶς νὰ ποιήτῃ νέας περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου παρατηρήσεις.

Ἀποπερατώνσας τὴν εἰκόνα ταύτην τοῦ Μεγάβυζου τὴν ἐξέθηκεν, ὡς ἔπραττε συνήθως, εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κοινοῦ, καὶ ἐκρύβη ὀπισθεν παραπετάσματός τινος ἰν' ἀκούσῃ τὴν κρίσιν τῶν πολλῶν, ἣν εἰς ἄκρον εὐλαθεῖτο. Μεταξὺ τοῦ πλήθους, σκυτοτόμος τις ἐντυχῶν παρετήρησεν ὅτι ἐκ τοῦ πεδύλου ἔλειπον ταινίαι τινές. Ὁ Ἀπελλῆς ἔσπευσε νὰ διορθώσῃ τὴν ἑλλειψιν ταύτην καὶ τὴν ἐπαύριον ἐξέθηκε πάλιν τὴν εἰκόνα· ὁ σκυτοτόμος ἐνθαρυνθεὶς ὑπὸ τούτου καὶ τῶν ἐ-

πευφημιῶν τοῦ πλήθους, ἤρξατο νὰ κατηγορῇ τῆς κνήμης ἐνός τῶν παριστανωμένων προσώπων, ἀλλ' ὁ Ἀπελλῆς προκύψας ἀνέκραξεν ὀργίλως «Σανδαλοποιε, μὴ ἄνω τοῦ σανδαλίου προχώρει!»

Μετὰ τὸν Μεγάβυζον, ἐζωγράφησε τὴν Ἀρτέμιδα ἐν τῷ μέσῳ τῶν νυμφῶν τῆς, λαθῶν τὴν ἰδέαν ἐκ τῶν ἐξῆς στίχων τοῦ Δ'. ἄσματος τῆς Ὀδυσσεΐας.

- Ὁῆ δ' Ἀρτεμις εἶσι κατ' οὖρεος λοχέαιρα •
- Ἡ κατὰ Ταῦγέτον περιμήκετον ἡ Ἐρούμανθον, »
- Γεοπομένη κάπροιαι καὶ ὠκεῖης ἐλάφοισιν •
- Γῆδε ὁ ἄμα Νύμφαι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,
- Ἀγρονόμον παῖζουσι γέγηθε δέ τε φρένα Λητώ.
- Πασῶν δ' ὑπὲρ ἦγε κάρη ἔχει ἠδὲ μέτωπα,
- Ρεῖά τ' ἀριγῶτῃ πέλεται, καλαὶ δέ τε πᾶσαι.»

«Τοιαύτη δὲ ἡ Ἀρτεμις ἐκτοξεύει βέλη εἰς τὰ ὄρη, ἐπὶ τοῦ παμμεγέθους Ταῦγέτου καὶ ἐπὶ τοῦ Ἐρουμάνθου, εὐχαριστομένη εἰς τὴν κατάδιξις τῶν κάπρων καὶ τῶν ταχυπόδων ἐλάφων. Πέριξ δ' αὐτῆς παῖζουσι νύμφαι ἀγρονόμοι, θυγατέρες τοῦ ἀσπίδοφόρου Διός. Εὐφραίνεται δὲ ἡ Λητώ, διότι πασῶν τῶν ἄλλων ὑπερέχει κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ μέτωπον ἡ Ἀρτεμις, λίαν εὐδιάκριτος μεταξύ πασῶν, πασῶν ὠραίων.»

Ἐπὶ τῆς εἰκόνης ταύτης ὁ Ἀπελλῆς ἐξήσχησε πᾶσαν αὐτοῦ τὴν θαυμασίαν καλαισθησίαν. Ὁραιότης, χάρις ἐλαφρότης, ἀφέλεια, ἀρμονία, χρωματισμός, ἔκφρασις, σύνθεσις, πάντα ταῦτα ἐξόχως ἐπέτυχον, ὥστε ὁ Πλίνιος λέγει, ὅτι ὁ Ἀπελλῆς ὑπερέβη τὸν Ὀμηρον αὐτὸν εἰς τὴν παράστασιν τῆς Ἀρτέμιδος ταύτης ἣτις ἦν, οὐχὶ ἡ Ἐφεσία Ἀρτεμις, ἡ ἐκ τῆς Ἀσίας εἰσαχθεῖσα, ἡ τριπλὴν σειρὰν μαστῶν ἔχουσα καὶ τετατένας τὰς χεῖρας, ἀλλ' ἡ Ἀρτεμις τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὠραία καὶ ὑπερήφανος αὐτὴ παρθένος, ἡ τὸ ἀνάστημα εὐλύγιστον ἔχουσα, τοὺς βραχίονας καὶ τὰς κνήμας νευρώδεις, τὴν κόμην παμμέλαιναν, τὸ πρόσωπον χαρίεν καὶ ἐπιβλητικόν.

Ἐπεράτωσε δ' ἀκολούθως καὶ τὸν Ἡρακλέα στρέφοντα τὰ νῶτα τὴν εἰκόνα ταύτην μετέφερον οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τὸν ἐν Ῥώμῃ ναὸν τῆς Ἀντωνίας, μητρὸς τοῦ Καλιγούλα. Μετὰ πολυετῆ ἐν Ἐφέσῳ διαμονήν, ἐπιθυμῶν ὁ Ἀπελλῆς νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τὰς λοιπὰς τῆς Ἑλλάδος πόλεις ἤρξατο τῆς περιουσίας τοῦ ἐκ Σάμου τῆς ὀλβίας, ὅπου ἐπεσκέφθη τοῦ ἰωνικοῦ ρυθμοῦ Ναὸν τῆς Ἡρας Ἐκείθεν μετέβη εἰς τὴν Ἡλίδαν τὴν κατὰ τέχνας καὶ τὰ πλοῦτη μὲ τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Κόρινθον εὐθύς ἐρχομένην καὶ ἐν ἧ ὑπῆρχε τὸ ἐξ ἐλεφαντοστέου καὶ χρυσοῦ ἀγαλμα τῆς

Ἀφροδίτης Οὐρανίας, περικλεῖς ἔργον τοῦ Φειδίου, ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τῆς θεᾶς ταύτης ναῶ. Ἐν Ἡλίδι ὁ Ἀπελλῆς ἐζωγράφησε τὴν διάσημον Κυνίσχαν, τὴν κατὰ τὴν ἀμαξοδρομίαν ἐν τοῖς Ὀλυμπιακοῖς ἀγῶσι νικήσασαν. Εἶτα ἐπεσκέφθη ἀλληλοδιαδόχως τὰς Πάτρας, τὴν Σικυῶνα, τὴν Κόρινθον, τὰ Μέγαρα, τὴν Ἐλευσίνα, τέλος τὰς Ἀθήνας. Μετὰ πόσου θαυμασμοῦ ἔστη πρό τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει Ναῶν, ὁποῖαν ἐντύπωσιν τῷ προὔξενεσε τῆς Παλλάδος Ἀθηναῖς τὸ ἄγαλμα, τῆς Ἀπτέρου Νίκης τὸ ἀνάγλυφον καὶ ὁ ὁμώνυμος Ναός! Πόσας ὥρας ἔμεινε θεωρῶν τὰ τόσα καὶ τόσα λαμπρὰ μνημεῖα, ἔργα μεγαλοφυΐας καὶ ἀρετῆς!!

Ἐνῶ ἐτελοῦντο τὰ Ἐλευσίνα μυστήρια καὶ ὁ Ἀπελλῆς ἐθεάτο αὐτά, ἡ Φρύνη, ἡ περιώνυμος ἑταῖρα, ἡ καὶ πρῶν τοῦ Πραξιτέλους ἔρωμένη, συναισθανομένη ὅτι ὁ πανδαμάτωρ χρόνος ἤρξατο νὰ προσβάλλῃ κάπως τὴν ἀβρότητα τοῦ προσώπου της, καὶ γινώσκουσα τὸ ἀπαράμιλλον τοῦ σώματος αὐτῆς κάλλος, θέλουσα δὲ νὰ ἐπιδείξῃ τοῦτο, ἐν πλήρει πανηγύρει τοῦ Ποσειδῶνος, καταθέτει τὸ ἱμάτιόν της, καὶ ἐνώπιον τῶν ὑπὸ τοῦ κάλλους της ἐκθάμβων ὀμμάτων τοῦ πλήθους, ὀλόγυμνος ῥίπτεται εἰς τὰ ἡρεμοῦντα κύματα τῆς γλαυκῆς θαλάσσης! Ὁ Ἀπελλῆς ἰδὼν τὴν τελείαν καλλονὴν τοῦ σώματος, καὶ θαυμάσας τὴν χάριν τῆς στάσεως, σπεύδει εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ εὐθὺς ἀρχεται τοῦ λαμπροτέρου ἔργου του, Κύπριδος τῆς ἀγαδυομένης, ἔργου ἐμποιήσαντος θαυμασμόν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅπερ Ἑλληνας καὶ Ῥωμαῖοι ἐξύμνησαν ποιηταί.

Παρέστησε τὴν Ἀφροδίτην ἐξερχομένην τῶν κυμάτων, ἀντὶ ἐλαφροῦ καὶ διαφανοῦς πέπλου ἔχουσαν τῆς θαλάσσης ἀφρόν, ποσῶς μὴ ἀποκρύπτοντα τὴν θεσπεσίαν αὐτῆς καλλονὴν. Μετὰς χειρὰς ἐκθλίβει τὴν μακρὰν αὐτῆς κόμην ὕδατος ἀποστάζουσαν, ἐνῶ οἱ ὀφθαλμοὶ της πλήρεις πυρὸς ἠδυστάτου αὐξάνουσιν ἔτι μᾶλλον τὸ κάλλος της. Ἡ ἑλληνικὴ ἀνθολογία παρέδωκεν ἡμῖν ἐπιγράμματα διάφορα, ὧν ἐν, τὸ τοῦ Λεωνίδου Ἐπικουρίου, ἔχει οὕτω.

- » Τὴν ἐκφυγοῦσαν ματρὸς ἐκ κόλπων ἔτι,
- » Ἀφρῶ τε μορμύρουσαν εὐλεχῆ Κύπριν,
- » Ἰδὼν Ἀπελλῆς, κάλλος ἡμερώτατον
- » Οὐ γραπτὸν, ἀλλ' ἐμψυχον ἐξεμάξατο.
- » Εὐδὲ μὲν γὰρ ἀκραῖς χερσὶν ἐκθλίβει κόμαν,
- » Εὐδὲ δ' ὀμμάτων γαληνὸς ἐκλάμπει πόθος,
- » Καὶ μαζὸς, ἀκμῆς ἀγγελος, κυδωνιά.
- » Αὐτὰ δ' Ἀθῶνα καὶ Διὸς συνευνέτις
- » Φάσουσιν, ὦ Ζεῦ, λειπόσμεθα τῇ χρίσει.»

Τὴν εἰκόνα ταύτην μετὰ καιρὸν ὁ Αὐγουστος ἀγοράσας παρὰ τῶν Κῶων ἀντὶ 600 χιλιάδων δραχμῶν μετέφερεν εἰς Ῥώμην καὶ ἐθεσεν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, ὅστις διετείνετο ὅτι ἐκ τῆς Ἀφροδίτης κατήγετο ὅτε δ' ἐβλάβη ὑπὸ τοῦ χρόνου τὸ κατώτερον μέρος τοῦ λαμπροῦ τούτου ἔργου, οὐδεὶς ζωγράφος ἐτόλμησε νὰ διορθώσῃ αὐτό· λαμπρὸν τεκμήριον σεβασμοῦ προσφερόμενον τῇ ἀθανάτῳ μνήμῃ τοῦ ἐξόχου αὐτοῦ καλλιτέχνου! Ἐπὶ Νέρωνος μόνον, ὁ ζωγράφος Δωρόθεος ἐποίησεν ἀντίγραφον, διότι ὁ χρωματισμὸς ἠλλοιοῦτο καὶ ἡ εἰκὼν κατεστρέφετο.

Ἐξακολουθῶν τὴν περιήγησίν του ὁ Ἀπελλῆς ἐπεσκέφθη, μετὰ τὰς Ἀθήνας, τὰ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, δεχόμενος παντοῦ δειγματα σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης, διότι ἐγίνωσκον οἱ πρόγονοι ἡμῶν νὰ ἐκτιμῶσι τὴν μεγαλοφυΐαν καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ λατρίαν αὐταῖς νὰ προσφέρωσι. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπανήλθεν εἰς τὴν φίλην Ἰωνίαν, μεταβάς διὰ τῆς Μιτυλήνης εἰς Πέργαμον, ὅπου διαφόρους ἔγραψεν εἰκόνας, τὰς ὁποίας οἱ Περγαμηνοὶ, ἀντὶ ἀδράς τιμῆς ἀγοράσαντες, ἀνήρτησαν, ἐντὸς χρυσοῦ δικτύου, εἰς τὸ τέμενος τοῦ Ναοῦ ἵν' ἐξασφαλίσωσιν αὐτὰς ἐκ τῶν προσβολῶν τῶν πτηνῶν. Ἐκ Περγάμου ἐπανελθὼν εἰς Μιτυλήνην ὁ Ἀπελλῆς μετέβη εἰς Σμύρνην ὅπου, κατὰ Παισαυρίαν, ἐζωγράφησεν ἐν τῷ Ὁδεῖῳ τὴν Χάριτα, τὴν θεάν, ἣν πρό πάσης ἄλλης ἐλάτρευσεν. Ἐποίησε πρὸς τούτοις, ὡς ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Στοβαίου γραφομένων ἐξάγεται, καὶ τὴν Τύχην, ἣν καθημέρην παρέστησε, διὸ καὶ ἐρωτηθεὶς, διατὶ αὐτὴν οὕτω καθημέρην ἔγραψεν· «Οὐ γὰρ ἔστηκεν εἶπεν.»

Ἐκ Σμύρνης μετέβη πάλιν εἰς τὴν Ἐφεσον πρὸς ἣν εἶχεν ὄλως ἰδιαιτέραν στοργὴν, πλὴν δὲν διέμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ πολὺ, διότι ἡ εὐγενὴς αὐτοῦ καρδία τὸν ὤθει, ἵν' ἀρωγὸν καὶ φιλόανθρωπον τείνη τὴν χεῖρα πρὸς ἐξοχὸν μὲν πλὴν ἀναξιοπαθοῦντα ἕτερον καλλιτεχνικὸν πνεῦμα, ὅπερ ἐφθίσια ἐπὶ ἑπτὰ ὄλα ἔτη καταγιγόμενον εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν μιᾶς μόνης εἰκόνας τῆς τοῦ Ἰαλύσσοῦ.

Ἐξ ἣν ἐν Ῥόδῳ ζωγράφος τις, ἔξοχος μὲν ὡς πρὸς τὴν τέχνην πλὴν ἀφανὴς, Πρωτογένης ὁ Καύνιος καλούμενος, ὅστις πενέστατος ὢν, κατεγίνετο εἰς τὰ λαμπρὰ ἔργα του τρώγων μόνον θέρμους (λιμπινάρια).

Οἱ Ῥόδιοι μὴ δυνάμενοι νὰ ἐκτιμῆσωσι τὴν ἀξίαν τῶν προϊόντων τῆς ἱκανότητος αὐτοῦ, οὐδ' ἀντ' εὐτελοῦς τιμῆς ἤθελον, ν' ἀγοράσωσι ταῦτα. Ὁ Ἀπελλῆς ὁμοῦς ἰδὼν, ὡς φαίνεται, ἔρ-

γόν τι αὐτοῦ, ἐξετίμησεν εὐθύς τὴν ἱκανότητα τοῦ Πρωτογένους, καὶ πληροφορηθεὶς περὶ τῆς πενίας ἐν ἣ διατέλει, ἐπεθύμησε νὰ γνωρίσῃ αὐτὸν ἐκ τοῦ σύνεγγυς, καὶ νὰ βελτιώσῃ τὴν θέσιν του. Εὐθύς λοιπὸν μεταβαίνει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἰς Ῥόδον καὶ πορεύεται εἰς τὸ πτωχικὸν τοῦ Πρωτογένους οἶκμα, ὅπου ἔλαβε χώραν καλλιτεχνικὴ τὶς παιδιὰ, ἣτις γραμμὴ τοῦ Ἀπελλοῦ ἐκλήθη. Τὴν παιδιὰν ταύτην, ἣν ἐν ἐκτάσει ἀναφέρει ὁ Πλίνιος, πολλοὶ σχολιασταὶ θελήσαντες ἐπὶ τὸ εὐκρινέστερον νὰ ἐξηγήσωσιν, εἰς τοσοῦτον βαθμὸν παραδοξολογίας ἔφθασαν, ὥστε κατεσκότισαν τὸ κείμενον καὶ παν ἄλλο ἢ ὅ,τι ὁ διάσημος συγγραφεὺς διανοήθη νὰ παραστήσῃ ἐξέφρασαν.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀκριβὴς καὶ κατὰ λέξιν μετάφρασις τοῦ χωρίου τούτου τοῦ Πλινίου φαίνεται μοι ἀρκετὰ σαφὴς, περιορίζομαι εἰς αὐτὴν καὶ μόνην, μηδὲν προσέχων εἰς τὰ ὑπὸ τῶν Σχολιαστῶν λεχθέντα.

«Εἶναι γνωστὸν, λέγει ὁ Πλίνιος, τὸ μεταξύ Ἀπελλοῦ καὶ Πρωτογένους συμβάν. Οὗτος ἔζη ἐν Ῥόδῳ. Ὁ Ἀπελλῆς ἐπλευσε πρὸς τὴν νῆσον ταύτην, ἐπιθυμῶν νὰ γνωρίσῃ τὰ ἔργα τοῦ ζωγράφου αὐτοῦ, ὃν ἐκ φήμης μόνον ἐγίνωσκε, καὶ παραχρῆμα ἐπορεύθη εἰς τὸ ἐργοστάσιόν του. Ὁ Πρωτογένης ἦτον ἀπὼν· γραῖα ὅμως γυνὴ ἐφύλαττεν εἰκόνα λίαν εὐρεῖαν ἐπὶ ἀκρίβαντος θεθειμένην. Ἡ γραῖα αὕτη ἀπήντησεν ὅτι ὁ Πρωτογένης ἦν ἀπὼν καὶ ἠρώτησεν ὑπὸ τίνος νὰ εἰπῇ αὐτῷ ὅτι ἐζητήθη, «Ἵπὸ τούτου, ἀπεκρίθη ὁ Ἀπελλῆς, καὶ λαβὼν τὸν χρωστήρα ἔσυρε μεγάλης λεπτότητος ἐκ χρώματος γραμμὴν ἀνά τὴν εἰκόνα· ὅτε ἐπανήλθεν ὁ Πρωτογένης, ἡ γραῖα τῷ διηγήθη τὰ διατρέξαντα. Λέγουσιν ὅτι ὁ καλλιτέχνης παρατηρήσας μετὰ προσοχῆς τὴν λεπτότητα τῆς γραμμῆς. «Ὁ Ἀπελλῆς ἀνέκραξεν, ἦλθεν· οὐδεὶς ἕτερος δύναται νὰ κάμῃ τοσοῦτον τελείαν ἐργασίαν.» Αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος λεπτοτέραν γραμμὴν ἔσυρεν ἐπ' αὐτῆς ταύτης τῆς γραμμῆς, καὶ ἀπερχόμενος παρηγγεῖλεν εἰς τὴν γραῖαν, ἐὰν ἐκεῖνος ἐπανεῖλθῃ νὰ τῷ δείξῃ αὐτὴν καὶ νὰ τῷ προσθέσῃ ὅτι οὗτος εἶναι ὃν ἐζητεῖ· καὶ οὕτω συνέβη. Ὁ Ἀπελλῆς ἐπανήλθε, καὶ ἐρυθριῶν ὅτι ἠτήθη, μὲ τρίτον χρωμα, τέμνει τὰς γραμμάς, διὰ λεπτοτέρας ἐτι, οὐδένα ἀφίνων τόπον διὰ μείζονα λεπτότητα. Καὶ ὁ Πρωτογένης, ὁμολογήσας ἑαυτὸν ἠττημένον, ἔδραμεν εἰς τὸν λιμένα ζητῶν τὸν ξένον. Καὶ ἐθεωρήθη ἀρεστὸν ἵνα παραδοθῇ τοῖς μεταγενεστέροις ἢ εἰκὼν αὕτη, ἣτις ἐκίνησε τὸν θαυμασμὸν πάντων, ἰδίως δὲ τὸν τῶν καλ-

λιτεχνῶν. Εἶναι δὲ βεβαίον, ὅτι κατεστράφη αὕτη κατὰ τὴν τελευταίαν πυρκαϊάν τοῦ ἀνακτόρου τῶν Καισάρων, εἰς τὸ Παλατινόν, καὶ ἐγὼ αὐτὸς εἶχα μετὰ περιεργείας παρατηρήσει ταύτην, ἃν καὶ εἰς τὴν πλατυτέραν εὐρύτητά της δὲν περιεῖχεν εἰμὴ γραμμὰς διαφευγούσας τῆς ὀράσεως, καὶ ἣτις εἰκὼν ἐφαίνετο ὡσεὶ κενὴ ἐν τῷ μέσῳ πολλῶν ἐκλεκτῶν ἔργων, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν, καὶ ἦτον ἡ μᾶλλον ἐπιφανὴς μεταξύ πασῶν τῶν εἰκόνων.»

Τὴν ἀπλουστάτην ταύτην ἔκφρασιν τοῦ Λατινοῦ συγγραφέως οἱ σχολιασταὶ διαφοροτρόπως ἐξηγήσαν εἰπόντες, ὅτι οὐχὶ ἀπλὴν γραμμὴν, ἀλλὰ πρόσωπα ἀμφοτέροι ἀπεικόνισαν, οἱ δὲ ὅτι οὐχὶ πρόσωπα ἀλλὰ κύκλους ἢ διάφορα ἐλικοειδῆ σχήματα ἐσχέδιασαν, καὶ ἄλλοι ἄλλην ἔδωκαν ἐξηγήσιν. Ὑποθέτω ὅτι ἡ ὀρθωτέρα γνώμη ἐξάγεται ἐκ τῆς πρώτης τοῦ κειμένου ἀναγνώσεως, καὶ δὲν εἶναι χρεῖα ν' ἀναζητῆ τις ἐν αὐτῷ ἰδέας ἄλλας μᾶλλον πολυπλόκους ἐκείνων, αἵτινες καθαρῶς φαίνονται ἐν τῷ μνησθέντι χωρίῳ. Σαφῶς ἐν αὐτῷ λέγεται, κατ' ἐμὲ ὅτι ὁ Ἀπελλῆς ἔσυρε διὰ τοῦ χρωστήρος ἐλαφρὰν λεπτοτάτην γραμμὴν ἐφ' ἣς ὁ Πρωτογένης ἔσυρε δι' ἄλλου χρώματος λεπτοτέραν, τέλος ὁ Ἀπελλῆς, ἐπ' αὐτῆς ταύτης τῆς λεπτοτέρας, ἔσυρε τρίτην ἐτι λεπτοτέραν, τριχοειδῆ σχεδόν, ὥστε ἀδύνατον ἀπέβαινε τῷ Πρωτογένει νὰ σύρῃ ἐπ' αὐτῆς ἄλλην λεπτοτέραν ἀκόμη. Ἦτο καλλιτεχνικὴ, ὡς προείπον, παιδιὰ, καὶ οὐδὲν πλεόν, δεικνύουσα τὴν λεπτότητα τῆς ἐργασίας καὶ τὴν ἐλαφρότητα τῆς χειρός.

Γνωρισθέντες οἱ δύο καλλιτέχνη, ταχέως συνησθάνθησαν τὸν δεσμὸν τῆς φιλίας συσφίγοντα τὰς εὐγένεις αὐτῶν καρδίας, ὁ δ' Ἀπελλῆς θέλων νὰ ἐκδικηθῇ τὴν κατὰ τοῦ Πρωτογένους καταφορὰν τῆς τύχης, ἠγόρασεν ἀντὶ πεντήκοντα ταλάντων (300,000 δραχμῶν) τὸν Ἰάλοσσον, δι' ὃν εὐτελεῖ τιμὴν εἶχε ζητήσῃ ὁ Πρωτογένης· ἀκολούθως ὅμως τὸ ἔργον τοῦτο ἐπώλησεν ὁ Ἀπελλῆς εἰς μείζονα τιμὴν, διότι οἱ Ῥόδιοι ἤρξαντο νὰ νοῶσιν ὅποια ἡ τοῦ Πρωτογένους ἀξία, ἀφοῦ ὁ μέγας ζωγράφος τοσοῦτον ἐτίμα αὐτόν. Ἀσφαλίσας διὰ τοιούτου παραδείγματος εὐγενείας χαρακτήρος καὶ συγκινητικῆς φιλανθρωπίας τὸ μέλλον τοῦ Πρωτογένους, ἀνεχώρησεν ἐκ Ῥόδου ὁ Ἀπελλῆς ἀφοῦ προηγουμένως ἐποίησε διάφορα ἔργα, ἐν οἷς τὸν Μένανδρον βασιλεῖα τῆς Καρίας καὶ τὸν Ἀγκαῖον.

Περιοδεύων ὁ Ἀπελλῆς πρὸς τὰ μέρη τῆς Κάτω Συρίας, εὐρέθη ὑπὸ ἐναντίου διαρκοῦς ἀνέμου ἠναγκασμένος νὰ προσορμισθῇ εἰς τὴν

Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου ἡγεμόνευεν ὁ πρῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου στρατηγός Πτολεμαῖος, ὅστις ζῶντος τοῦ Ἀλεξάνδρου εἶχε συλλάβει, ἀγνωστον τίνος ἔνεκεν, ἄλογον μῖσος κατὰ τοῦ Ἀπελλοῦ. Ἀναλαθὼν τὴν διοίκησιν τῆς Αἰγύπτου ὁ Πτολεμαῖος διενεόθη νὰ καταστήσῃ τὴν Ἀλεξάνδρειαν πρωτεύουσαν τοῦ κόσμου πόλιν, καὶ πρὸς τοῦτο εἶχε καλέσει εἰς τὴν αὐλὴν του, ποιητάς, γραμματικούς, ῥήτορας, γλύπτας, ζωγράφους, καὶ τὴν περιώνυμον ἱδρυσεν τῆς Ἀλεξανδρείας βιβλιοθήκην.

Ὁ Ἀπελλῆς βαρυνηθείς νὰ μένη ἐν τῷ πλοίῳ καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἰδῇ τὰ μᾶλλον ἀξιοθέατα τῆς πόλεως ταύτης, ἐξῆλθε καὶ περιηγεῖτο· φθονεροὶ ὅμως κόλακες, ἰδόντες αὐτὸν καὶ γινώσκοντες τὴν δυσμένειαν τοῦ Πτολεμαίου, ἐπεμφαν αὐτῷ γελωτοποιόν τινα τῆς αὐλῆς, ὅστις τὸν προσεκάλεσεν ἐξ ὀνόματος τοῦ Ἡγεμόνος νὰ γευματίσῃ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν αὐλὴν. Πιστεύσας ὁ Ἀπελλῆς ὅτι ὁ Βασιλεὺς λησμονήσας τὸ ἀρχαῖον πάθος, ἤθελε μεταμελούμενος νὰ φιλοξενίῃ αὐτὸν, ἄνευ τινὸς ὑποφίας, ἐπορεύθη εἰς τὸ δεῖπνον. Εἰς τὴν θέαν αὐτοῦ ὁ Πτολεμαῖος πλήρης ὀργῆς τὸν διατάττει νὰ εἰπῇ τίς τὸν ἐκάλεσεν. Ὁ Ἀπελλῆς χωρὶς ποσῶς νὰ παραχθῇ, λαθὼν ἀνθρακα ἐσχεδίασε ταχέως ἐπὶ τοῦ τοίχου πρόσωπον τοσοῦτον ἐπιτυχῶς ὁμοιότητος, ὥστε πάντες εὐθὺς ἀνεγνώρισαν τὸν γελωτοποιόν. Εὐχαριστηθεὶς ἐκ τούτου ὁ Πτολεμαῖος, καὶ ἀναγνωρίζων ὅλην τὴν ἀξίαν τοῦ Καλλιτέχνου, τὸν συνεχώρησε καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ μείνῃ πλέον παρ' αὐτῷ. Τὴν πρότασιν ταύτην ἄνευ τινὸς δυσκολίας ἐδέχθη ὁ Ἀπελλῆς καὶ ἤθελεν ἰσως μείνει ἐπὶ πολὺ, ἐὰν ὁ φθόνος δὲν ἐγεννάτο εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ζωγράφου Ἀντιφίλου, μαθητοῦ τοῦ Κτησιδῆμου, ὅστις ἔμενον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πτολεμαίου, καὶ ζηλοτύπως ἔβλεπε τὴν ὁσημέραι αὐξάνουσαν ἀγάπην τοῦ βασιλέως πρὸς τὸν Ἀπελλῆν. Ἴνα καταστρέψῃ ἐντελῶς τὸν ἀντίζηλόν του, τὸν διέβαλεν εἰς τὸν Πτολεμαῖον ὅτι συμμετέσχε τῆς ἐν Τύρῳ συνωμοσίας μετὰ τοῦ Θεοδότα, μετ' οὗ ἐν Φοινίκῃ συνέφαγε καὶ κρυφίως καθ' ὅλον τὸ δεῖπνον συνωμίλει, καὶ ὅτι τέλος αὐτὸς ἐκίνησε τὴν ἀποστασίαν τῆς Τύρου καὶ συνεβούλευσε τὴν κατάληψιν τοῦ Πηλουσίου. Τοιαύτη ἦν ἡ διαβολή, ἀλλ' ὁ Ἀπελλῆς οὔτε τὴν Τύρον εἶχε ποτε ἰδεῖ, οὔδὲ τὸν Θεοδόταν, ὃν ἐξ ἀκοῆς ἐγνώριζε μόνον ὡς ὑπαρχον τοῦ Πτολεμαίου καὶ διοικητὴν τῆς Φοινίκης. Ὁ Πτολεμαῖος χωρὶς ποσῶς νὰ σταθμίσῃ τὰς περιστάσεις, καὶ τὸ ἀξιοπίστον

ζωγράφου φιλοδόξου, καταγγέλλοντος ἕτερον ζωγράφον, οὗτινος ἡ δόξα ἦν μεγίστη, χωρὶς κἂν νὰ ἐξετάσῃ ἐὰν ὁ Ἀπελλῆς ὑπῆγέ ποτε εἰς Τύρον, ἐμπλεως θυμοῦ προσκαλεῖ αὐτὸν καὶ τὸν ἀποκαλεῖ ἀχάριστον, ἐπίβουλον, συνωμότην. Τοιαύτη δ' ἦν ἡ ὀργή του, ὥστε πιθανὸν ἤθελε διατάξῃ τὴν ἀποκεφάλισίν του, ἐὰν εὐτυχῶς τις τῶν συνειλημμένων ἀγανακτήσας διὰ τὴν ἀναίσχυντίαν τοῦ Ἀντιφίλου, καὶ λυπηθεὶς τὸν δυστυχῆ Ἀπελλῆν, διεκλήρυττεν ὅτι οὐδὲν ἔλαβεν οὗτος εἰς τὴν συνωμοσίαν μέρος, ἧς καὶ τὴν ὑπαρξίν αὐτὴν ἐντελῶς ἠγγόνει. Ὁ Πτολεμαῖος ἀναγνωρίσας τὴν ἀπάτην του, τοσοῦτον ἐλυπήθη διὰ τὰ γεγονότα, ὥστε ἐδωρήτατο τῷ Ἀπελλῆϊ ἑκατὸν τάλαντα, καὶ τὸν Ἀντιφίλον δούλον, τιμωρῶν οὕτω τὴν Διαβολήν. Ὁ Ἀπελλῆς ἀναχωρήσας ἐξ Ἀλεξανδρείας καὶ ἀναμνησκόμενος τῶν κινδύνων οὓς διέτρεξεν, ἐξεδικήθη ζωγραφίσας τὴν Διαβολήν.

Εἰς τὴν εἰκόνα ταύτην, ἧς τὴν περιγραφὴν παρέδωκεν ἡμῖν ὁ Λουκιανὸς, φαίνεται εἰς τὰ δεξιὰ καθήμενος ἀνὴρ παμμεγέθῃ ἔχων ὦτα, σχεδὸν ὡς τὰ τοῦ Μίδου, καὶ προτείνων τὴν χεῖρα πόρρωθεν προσερχομένη τῇ Διαβολῇ. Περὶ αὐτὸν ἴστανται δύο γυναῖκες ἡ Ἄγνοια καὶ ἡ Ὑποψία. Ἀφ' ἐτέρου φαίνεται πλησιάζουσα ἡ Διαβολὴ ὑπὸ μορφήν γυναικὸς θαυμασίας ὠραίας, μετ' πρόσωπον φλογερὸν, συγκεκινημένον καὶ ὡσεὶ ἐξαλλὸν ὑπ' ὀργῆς καὶ μανίας. Διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κρατεῖ δάδα καιομένην, διὰ τῆς δεξιᾶς σύρει ἀπὸ τῆς κόμης νεανίαν τινὰ πρὸς τὸν οὐρανὸν ὑψοῦντα τὰς χεῖρας καὶ ἐπικαλούμενον μάρτυρας τοὺς Θεοὺς. Ἡγεῖται δὲ ἀνὴρ ὠχρὸς, δύσμορφος, κάτισχνος ὡσεὶ ὑπὸ νόσου μακρᾶς, μετ' ὀφθαλμοὺς κούλους, καὶ βλέμμα ἀπαίσιον. Οὗτος εἶναι ὁ φθόνος, ὁ χαμαιζήλος, ὁ αἰείποτε ζητῶν διὰ τῆς μεμολυσμένης πνοῆς του νὰ μαράνη πᾶν ὅ,τι ἐπιχαρίτως ἀνθεῖ. Δύο γυναῖκες ἡ Ἐπιβουλὴ καὶ ἡ Ἀπάτη συνοδεύουσι τὴν Διαβολήν προτρέπουσαι, ἐνθαρρύνουσαι καὶ περικλοσμούσαι αὐτήν. Ὅπισθεν αὐτῶν, ἤρχετο γυνή, ἀπελπι τὸ ἦθος ἔχουσα, μέλαν δὲ καὶ βερακωμένον τὸ ἐνδύμα. Ἡ Μετάνοια εἶναι αὕτη, στρέφουσα πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ πρόσωπον, δακρῦουσα καὶ μετὰ μεγάλης αἰσχύνης δρῶσα τὴν ἀλήθειαν πρὸς αὐτὴν ἐρχομένην. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἀπελλῆς ἐξιστόρησε διὰ τοῦ παμμεγέθῃ τὰ ὦτα ἔχοντος τὸ Δημόσιον, τὸ εὐπίστον καὶ τὸ φθονερὸν.

Εἰς τινα τῶν περιηγήσεών του ὁ Ἀπελλῆς ἐξωγράφησεν εἰς ἄκρον ἐπιτυχῶς αὐτὸς ἐαυτὸν εἶναι δὲ ὁ μόνος τῶν ἀρχαίων ζωγράφων, ὅστις

ἐπραξε τούτο. Μετά πολλάς δὲ περιόδους ἀφῆσας τὴν Ἔφεσον, ἔφθασεν εἰς Κών, ὅπου ἐζωγράφησε τὸν Ἀντίγονον δις, καὶ ἐν μὲν τῇ μιᾷ εἰκόνι παρέστησεν αὐτὸν ἐφιππον, ἐν δὲ τῇ ἑτέρα πεζόν, φέροντα θώρακα, καὶ ἐν χερσίν ἔχοντα τὰς ἡνίας τοῦ ἵππου. Ἡ ἐπιτυχία ἀμφοτέρων τῶν εἰκόνων ὑπῆρξε λαμπρά, δεξιῶς δὲ χρώμενος, τῷ σκιδόφωτι, τὸν βεβλαμμένον ὀφθαλμὸν τεχνιέντως ἀπέκρουσεν ἐν τῇ σκιδῷ.

Μετὰ ταῦτα ἐποίησε τρεῖς συμβολικὰς εἰκόνας τὴν ἀστραπὴν, τὴν βροντὴν καὶ τὸν καταπίπτοντα κεραυνὸν (κεραυνοβόλιον). Ἀτυχῶς ἄγνωστοί εἶναι αἱ λεπτομέρειαι τῶν ἔργων τούτων, καὶ πῶς τὰς θαυμαστάς αὐτὰς τῆς φύσεως δυνάμεις παρέστησεν. Δυνάμεθα γὰρ εἰκάσωμεν ὅτι πρόσωπα γυναικῶν θὰ παρίστανται αὐτάς, καὶ ὅτι ἡ διάθεσις τοῦ σκιδόφωτος μεγάλην ἐπιρροὴν θὰ εἶχεν ἐπὶ τοῦ ὄλου ἔργου.

Προβεβηκῶς ἤδη τὴν ἡλικίαν ὁ Ἀπελλῆς, ἠθέλησε νὰ ποιήσῃ ἐκ νέου Κύπριδα τὴν ἀναδυομένην καὶ νὰ παραστήσῃ αὐτὴν τελειοτέραν τῆς πρώτης. Μετὰ νεανικοῦ ὄλους ζήλου καὶ θερμῆς φαντασίας ἐπελήφθη τοῦ ἔργου, καὶ ἤδη ἡ κεφαλὴ καὶ μέρος τοῦ στήθους εἶχον τε λειώσει καὶ διέλαμπεν ἡ θεία χάρις καὶ τὸ κάλλος, ἀλλ' ὁ θάνατος, τυφλὸς, σταματᾷ τοῦ ζωγράφου τὴν χεῖρα, καὶ ἀφίνει οὕτω ἀτελὲς τὸ ἀριστουργημα του, ὅπερ ὡς κύκνειον ἄσμα, ἀνέπεμψεν εἰς τὴν αἰωνιότητα κατερχόμενος εἰς τὸν τάφον. Οὐδεὶς δε ζωγράφος ἐτόλμησε νὰ θέσῃ βέβηλον χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ὅπερ ἦτον σχεδιογεγραμμένον, ἵνα τὸ ἀποπερατώσῃ, διότι συνηθάνετο ὅτι ἐκλιπόμενος τοῦ Ἀπελλοῦ, συνεξέλιπε καὶ τὸ δυνατόν τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ ἀριστοτεχνήματος αὐτοῦ, ὅπερ ἠθέλε τις ὑπολάβει ὅτι θεῖαι καὶ οὐχὶ ἀνθρώπινοι χεῖρες εἰργάσαντο.

Τὴν εἰκόνα ταύτην ἀφορᾷ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸ ἐξῆς τοῦ Δημοκρίτου ἐπίγραμμα.

«Κύπρις, ὅτε σταλάουσα κόμας ἀλιμυρῶς ἀφροῦ

«Ἰωνὴ πορφυρέου κύματος ἐξανέδυ,

«Οὕτω που κατὰ λευκὰ παρῆτα χερσὶν ἐλοῦσα

«Βόστρυχον, Αἰγαίην ἐξεπέλεον ἕλα.

«Στέργα μόνον φαίνουσα, τὰ καὶ θέμις· εἶδ' ἐπιτοίης

«Κεῖνη συγγελοῦ, θυμὸς Ἐνωκίου.»

«Ὅτε ἡ Κύπρις, τὴν κόμην ἀποστάζουσαν ἀφροῦ ἀλιμυροῦ, ἐξῆλθε γυμνὴ τοῦ πορφυροῦ κύματος, οὕτω λαβύσα εἰς τὰς χεῖράς της τοὺς βόστρυχάς της, ἔφερεν αὐτοὺς πλησίον τῶν λευκῶν παρεῶν της, καὶ ἐξεπέλεε τὸ ὕδωρ τῆς Αἰγαίας θαλάσσης, δεικνύουσα μόνον τὸ

στήθος τῆς, τὸ ὁποῖον ἐπιτρέπεται νὰ ἰδῇ τις. Ἄν ὁ Θεὸς τοῦ πολέμου παρατηρήσῃ ταύτην οὕτως ἔχουσαν, θέλει συναισθανθῆ τεταραγμένην τὴν ψυχὴν του.»

Ἐκ τοῦ ἐπιγράμματος τούτου, τοῦ ἀπειλούντος τὴν ἡσυχίαν τοῦ σκληροῦ τὴν καρδίαν Ἄρεως, εὐκόλως δυναταί τις νὰ συμπεράνῃ τὸ κάλλος τῆς εἰκόνης αὐτῆς, ἥτις ἦν ἡ σφραγὶς μακροῦ καὶ ἐνδόξου σταδίου.

Τοιοῦτος ἦν ὁ βίος ἀνδρὸς φαντασίας ὠραίας καὶ χαριέσσης, καρδίας συμπαθοῦς, πνεύματος σφοδροῦ καὶ αἰσθήματος εὐγενοῦς, ἀνδρὸς ὅστις ἐξῆχοντα καὶ ἐννέα ἔτη βιώσας, ἔφερε τὴν ζωγραφικὴν εἰς τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς τελειότητος καὶ οὐτινος ἀθάνατος ἔμεινεν ἡ δόξα, ἂν καὶ δυστυχῶς τὰ ἔργα του καταστραφέντα δὲν σώζονται, ἴν' εὐσεβῶς πρὸ αὐτῶν ἱστάμενοι, ἀποτίσωμεν τῷ Καλλιτέχνει, θαυμασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης ἀμείτρον φόρον, διότι ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν ἔρρεον ρεῖθρα αἱμάτων καὶ ἄσπεα ἐπυρπολοῦντο, οὗτος ἠῤῥησε τῆς Ἑλλάδος τὸ κλέος, οὐχὶ πάλλων θανατηφόρον ξίφος, ἀλλὰ μὲ γλυκὺ τὸ μεῖδιμα καὶ τὴν ἀγάπην ἐν τῇ καρδίᾳ, ὡς φάρος λαμπρὸς ἐν μέσῳ σκοτίας ἱστάμενος, ἔσαιε μαγικὸν καὶ πολυθέλητρον χρωστήρα ἐξ οὗ ἀνεφύοντο εἰκόνας γελόεσαι, πλήρεις κάλλους καὶ χάριτος, αἵτινες τὴν ιδέαν τοῦ τερπνοῦ τοῦ καλοῦ, τοῦ ὠραίου ἐξόχως ἐνέπνεον.

Μετὰ τὸν Ἀπελλῆν ὀλίγοις διεκρίθησαν Ἕλληνας ζωγράφοι καὶ καλλιτέχναι, ἀκολούθως δὲ ὀλέθρια νέφη καὶ σκοτεινὰ, ἐπὶ αἰῶνας ἐκάλυψαν τὸν λαμπρὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος καὶ αἱ Μοῦσαι ἐπτοημένοι ἔφυγον εἰς ξένην γῆν ζητοῦσαι ἄσυλον, καὶ ἔκτοτε αἱ ὠραῖαι τέχναι οὐδὲν ἔδωκαν σημεῖον ζωῆς, ἐν τῇ γῇ ἐκεῖνη ἦτις ἡ κοιτίς καὶ ἡ ἐστία ὑπῆρξεν αὐτῶν, καὶ ἥς ὁ ἐλάχιστος λίθος εἶναι μαρτυρία παρελθόντος μεγαλείου καὶ δόξης.

Α΄.

ΤΟ ΥΠΟΤΙΘΕΜΕΝΟΝ ΦΑΝΤΑΣΜΑ.

Μυθιοστορία πρωτότυπος·

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

•Η Συναντήσις.

§. Δύων ὁ ἥλιος ὀπισθεν τῶν ἀποτάτων ὀρέων τῆς Πελοποννήσου ἐρόδιζε τὰς κορυφὰς τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ ἐφαίνετο ὅτι ἀπεχαιρέτα διὰ